

**Handboek werkpleklerin
2020-2021**

Master Educational Needs

Inhoud

Professionele ontwikkeling.....	3
Toetsing.....	3
Master EN in relatie tot het werkveld	4
Relatie werkplek - opleiding	4
Relatie werkplek - student.....	5
Relatie student - opleiding.....	5
Werkpleklerin; hoe ziet het er uit?	6
Wat doet de werkplekbegeleider.....	6
Op welke momenten wordt feedback gevraagd?.....	6
Waarop is de mondelinge feedback gericht?	7
Schriftelijke feedback aan het eind van het eerste en eind van het tweede jaar	7
Aandachtspunten voor de schriftelijke feedback naar aanleiding van de prestatie-indicatoren	8
Tips voor feedback in het algemeen	8
Bijlage 1 Ondersteunende afspraken en verwachtingen van de werkplekbegeleiding	9
Verwachtingen van de leerwerplek voor de voltijdstudent.....	9
Verwachtingen van de leerwerplek voor de deeltijdstudent	9
Verwachtingen van de leerwerkplek algemeen	10
Bijlage 2 Aandachtspunten voor de student die een leerwerkplek zoekt	12
Mogelijke bespreekpunten voor de sollicitatie naar een leerwerkplek	12
Wat mag de school van de master EN student verwachten?	12
Verantwoordelijkheid voor de student.....	12
Voor voltijders en deeltijders zonder vaste arbeidsrelatie.....	12
Bijlage 3 Leerwerkplekovereenkomst zonder arbeidsovereenkomst Fontys OSO.	13
Bijlage 4 Leerwerkplekovereenkomst met arbeidsovereenkomst Fontys OSO.....	19
Bronnen	20

Professionele ontwikkeling

De belofte van Fontys OSO aan studenten is 'Een nieuwe kijk op je eigen kracht'. We willen graag de eigen ontwikkeling van de ingeschreven professional inzetten als basis voor verdere groei. *'Professionele ontwikkeling veronderstelt het voortdurend integreren van ervaringen in bestaande kennis en opvattingen. De reflectief onderzoekende houding is een belangrijke basis om deze integratie te realiseren. Kelchtermans (2012) onderscheidt diepe en brede reflectie. Diepe reflectie verwijst naar een kritische analyse van de eigen kennis en opvattingen. Het handelen in de praktijk wordt onderzocht in relatie tot het eigen 'persoonlijke interpretatiekader' dat bestaat uit 'het professioneel zelfverstaan' en 'de subjectieve onderwijstheorie'. De betekenisverlening aan ervaringen en het kritisch bevragen van eigen en andermans aannames geeft ruimte aan het integreren van nieuwe perspectieven en transformatief leren (Mezirow, 2006). Brede reflectie gaat naast de technische kennis en vaardigheden ook in op morele, politieke en emotionele perspectieven. Klabbers en Boosten (2013) onderscheiden in verband met de ontwikkeling van de reflectief- onderzoekende houding vijf dimensies van reflectie: beschrijvende, technische, kritische, biografische en metareflectie.'* (Huijgevoort et al, 2015, p.2)

De triade (zie figuur 2) biedt Fontys OSO een kader en gedeelde taal om studenten naar de geformuleerde eindkwalificaties te begeleiden.' (2012, Huijgevoort et al)

In de visie op opleiden binnen staan vijf uitgangspunten beschreven:

- student is eigenaar van het leerproces
- samenwerkend leren
- kennisontwikkeling door interactie
- leren op de werkplek
- de triade als integratief model voor opleiden (Van Swet & Van Huijgevoort, 2012).

Deze uitgangspunten sturen het curriculum, de wijze van aanbieden van modules en de toetsing. Vanuit de opleiding dagen we de student uit om 'te leren op de werkplek'. Het ontwikkelen van een nieuwe/andere aanpak op basis van theoretische input haalt studenten uit hun comfortzone. Dat geeft een (tijdelijke) onzekerheid die leren in de praktijk mogelijk maakt. De interactie met de werkplekbegeleider kan hierbij zeer verrijkend zijn. Feedback op (opgenomen) interventies in de praktijk biedt een extra perspectief op het eigen handelen.

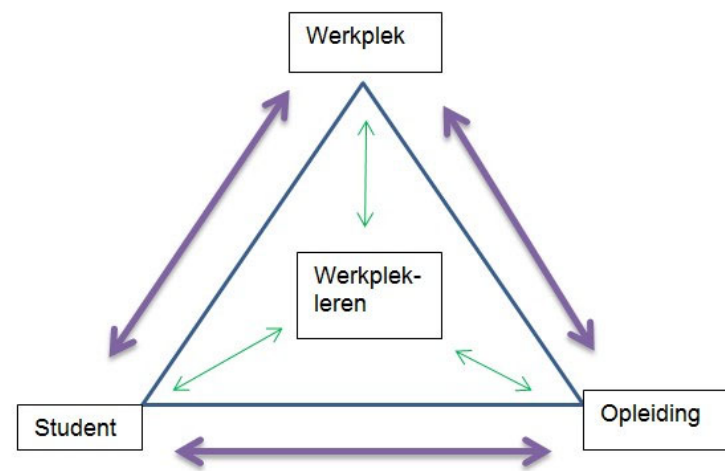
Toetsing

Het toetsprogramma bestaat uit zes toetsen.

De zes toetsen zijn:

- de starttoets
- drie beroepsproducten
- het praktijkgericht onderzoek (PGO)
- het portfolio-assessment (PFA).

De starttoets, de drie beroepsproducten en praktijkgericht onderzoek leiden, tezamen met de tussenreflecties en de feedback daarop vanuit je werkveldbegeleider en je studie/onderzoeksbegeleider, tot de afsluitende toets, in de vorm van een assessmentportfolio. De afronding vormt een geschreven eindreflectie. Door het succesvol afronden van de zes toetsen, toont student/collega aan te voldoen aan de eindkwalificatie tot Master EN, met daarbinnen een specifieke afstudeerrichting (leren, gedrag, begeleiden).

Figuur 1. Model werkpleklernen geïnspireerd door Kelchtermans (2014)

Relatie werkplek - opleiding

De master EN is een beroepsgerichte master, dat betekent dat de opleiding zich richt op de professionalisering in het werkveld en dat de invulling van de master mede gekleurd wordt door de praktijkervaringen en praktijkvragen van de professional in de school. Om de ambitie van de master, een bijdrage aan de kwaliteit van het onderwijs en de beroepsgroep waar te maken, is een nauwe relatie tussen werkplek en opleiding noodzakelijk. Dit betekent dat het werkveld mede sturing geeft aan de concretisering van alle toetsen. En dat het beroepsbeeld en de kennisbasis waarvoor de master opleidt, gevalideerd wordt door werkveld via de Raad van Advies en de beroepsverenigingen. Opleiding en werkveld beïnvloeden elkaar dus. In een beroepsgerichte master is werkpleklernen een belangrijk onderdeel van het curriculum, het gaat er immers om dat het geleerde kan worden toegepast in de praktijk. De ervaring die de student al heeft opgedaan in de praktijk of gericht opzoekt naar aanleiding van opdrachten uit het curriculum zijn dan ook essentieel. In de opleiding verbindt de student deze ervaringen aan theorie en tilt deze ervaringen daarmee naar een hoger niveau.

Om de ontwikkelkansen van de werkplek te optimaliseren speelt de werkplekbegeleider een belangrijke rol. Omdat de werkplekbegeleider de persoon is die het meest directe contact heeft met de student op de werkplek, geeft deze feedback op het toepassen van nieuwe kennis en vaardigheden door de student in de praktijk. Ter ondersteuning van de werkplekbegeleider worden twee bijeenkomsten georganiseerd door de opleiding. We streven naar een structurele relatie met werkplekbegeleiders die het partnerschap in de betekenis van "opleidingsscholen of academische opleidingsscholen" zouden kunnen versterken. Deze relaties zijn echter niet te garanderen omdat studenten op eigen initiatief inschrijven als student en dus meestal van wisselende werkgevers/locaties afkomstig zijn. De opleiding plaatst de studenten dus niet zelf op een school. De opleiding wil wel aansluiten bij regionale, reeds bestaande "opleidingsscholen".

Ontwikkelingen op de werkplek kunnen door het koppel werkplekbegeleider en student teruggekoppeld worden naar de opleiding; bijv. Naar een moduledocent of een studie/onderzoeksbegeleider. De gecommuniceerde ontdekking kan resulteren in een eventuele doorontwikkeling van het curriculum. Dit is een van de manieren om de aansluiting bij het werkveld te borgen.

De opleiding organiseert de verbondenheid met het werkveld eveneens via de Raad van Advies waarin zowel op strategische als meer concreet niveau gevraagd en ongevraagd advies wordt gegeven. Daarnaast zijn we lid van het partnerschap "opleidingsschool en

academische opleidingsschool” in de regio ‘s-Hertogenbosch-Veghel-Tilburg. Op landelijk niveau onderhoudt de opleiding contacten met het SBO werkverband en het platform van de beroepsverenigingen.

Relatie werkplek - student

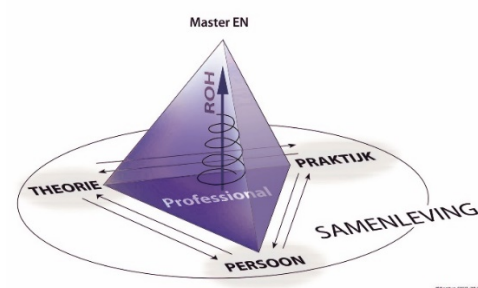
Bij Fontys OSO kiest de student op basis van zijn beroepsmatige interesse zelf modules. Zowel vanuit deze gekozen modules als centrale thema's van de opleiding (voor iedereen gelijk), krijgt de student opdrachten mee om uit te voeren in de praktijk. We beogen hiermee de kwaliteit van werkpleklernen te bevorderen. De student dient deze opdrachten toe te snijden op zijn praktijk. Daarbij gaat het niet om theoretische verwerking, maar om toepassing ofwel interventies in de praktijk van het lesgeven (micro-niveau), interventies gericht op de schoolorganisatie (meso-niveau) en interventies met de ketenpartners (macro-niveau). Het gaat dan om het nieuwe/andere handelen van de student en de reflectie daarop. De werkplekbegeleider denkt mee, ondersteunt mogelijke toepassingen en stelt zich op als critical friend. Hij geeft de student feedback op zijn handelen en handelingsresultaten. De student kan deze feedback toevoegen en verwerken in zijn toetsen in relatie tot zijn handelen en in relatie tot de bestudeerde theorie. De grootste praktijkopdracht waarbij theorie en praktijk verbonden worden is het praktijkgerichte onderzoek.

Om de kwaliteit van het werkpleklernen te bevorderen kiezen we -bij voorkeur- voor een werkplekbegeleider met een master. Deze collega's hebben aangetoond te beschikken over een reflectief onderzoekend vermogen en zijn gewend om kritisch te denken. Daarmee dagen ze de studerende collega uit. Om te leren heeft de student kritische beroepssituaties nodig. Soms zijn die te vinden in de eigen klas (micro), soms in de ondersteuningsstructuur van de school (meso) en soms in de keten van organisaties (macro) waartoe de school behoort. Daarin kan de werkplekbegeleider een ondersteunende rol hebben. De opleiding erkent dat er enige spanning, kan ontstaan tussen het uitvoeren van het reguliere werk en de uitvoering van de opleidingsopdrachten. De werkplekbegeleider maakt dit, indien van toepassing, bespreekbaar. Speciaal voor voltijdstudenten is deze monitoring van groot belang.

Relatie student - opleiding

In de studiegroepbegeleiding wordt het werkpleklernen ondersteund en voorbereid door bij de start van het studiejaar de werkplekbegeleider uit te nodigen, door tijdens de bijeenkomsten aandacht te hebben voor mogelijke issues die spelen bij het werkpleklernen en door resultaten van de praktijkgerichte onderzoeken met het werkveld te delen. Bij vragen vanuit zowel de kant van de student als vanuit de werkplekbegeleider kan contact worden opgenomen met de studie/onderzoeksbegeleider.

Naast de meer praktische vragen van de student met betrekking tot de relatie tussen opleiding en werkpleklernen, beoogt de opleiding een bijdrage te leveren aan verdieping van de ervaringskennis door de student uit te dagen tot het koppelen van theorie, praktijk en persoon. Gekoppeld aan de reflectief onderzoekende houding noemen we dit de triade, het opleidingsconcept van Fontys OSO. De onderwijseenheden: modules, centrale thema's en onderzoeksbijeenkomsten en de docenten leveren de student de basis om zich te verdiepen in de aangeboden theoretische concepten. Naast basisliteratuur kan de student een keuze maken op basis van interesse en zijn context in verdere verdieping via literatuursuggesties. De student heeft keuzeruimte bij de concretisering van zijn opdracht rekening houdend met zijn eigen werksituatie en persoonlijke leerdoelen.

werkpleklernen

Figuur 2. Triade

Werkplekleren; hoe ziet het er uit?

Het werkplekleren is een voorwaardelijk onderdeel. Voor deeltijders (éénjarig of tweejarig traject) wordt het werkplekleren gerealiseerd in de eigen arbeidsomgeving. Dit werkplekleren bestaat uit minimaal één dag per week. Voltijdstudenten doen de opleiding in één jaar en dienen twee dagen per week werkplekleren te realiseren. Het werkplekleren biedt de studenten de mogelijkheid om opdrachten die vanuit de opleiding ontstaan of worden gegeven, uit te voeren.

Het opleidingstraject voor studenten master EN is erop gericht de deskundigheid en het professionele handelen van de student te vergroten en te verdiepen; met name in het bieden van passend onderwijs aan leerlingen met gedrags- en sociaal-emotionele problemen en aan leerlingen met onderwijs- en leerproblemen. Deze leerlingen met (speciale) onderwijsbehoeften bevinden zich op scholen in po, vo, mbo en hbo. In de opleiding gaan we ervan uit dat de student werkt met een groep, met subgroepen of met individuele leerlingen of ondersteunend is aan hen die werken met leerlingen. De student kan ook een rol hebben in de ondersteuningsstructuur van de educatieve instelling waar hij werkt. In dat geval richten de opdrachten zich meer op de ondersteuningsvragen van de leraren, het team, de school en/of de keten waar de school deel van uit maakt. De leervragen van de student, de praktijkactiviteiten van de opleiding en de afspraken met de leerwerkplek hebben invloed op de wijze waarop de student zijn opdrachten vormgeeft. Een master EN student zal zich op de leerwerkplek verder moeten verdiepen in:

- de wijze waarop kinderen leren en (speciale) onderwijsbehoeften hebben;
- het geven van passend onderwijs binnen de verschillende vakgebieden;
- de wijze waarop de ondersteuningsstructuur binnen, maar ook buiten de klas en school georganiseerd kan worden;
- de verschijningsvorm van verschillende leer- en gedragsproblemen;
- de invloed van het leraargedrag op de gedrags- en onderwijsleerproblemen;
- de invloed van de ondersteuning die aan leraren geboden wordt vanuit de georganiseerde ondersteuningsstructuur.

Vanuit de opleiding wordt de student verplicht een deel van de tijd praktijkopdrachten en praktijkgericht onderzoek uit te voeren. De school/instelling waar de student een arbeidsovereenkomst heeft, dient daarvoor als bron.

De student wordt vanuit de opleiding verplicht een leerwerkplekovereenkomst met de school en de opleiding te arrangeren. Deze overeenkomst (een bestaand format) wordt verstrekt vanuit de opleiding en moet de student zelf voorleggen aan de school (werkplekbegeleider) en aan de studie/onderzoeksbegeleider ter ondertekening. De begeleider op de werkplek ondertekent namens de school en de studie/onderzoeksbegeleider tekent namens de opleiding.

Wat doet de werkplekbegeleider

Als werkplekbegeleider van de student van de master EN ben je gevraagd om de student op de werkplek te begeleiden. De opleiding vraagt van de student dat een koppeling wordt gemaakt tussen het geleerde vanuit de theorie en de beroepspraktijkpraktijk. Deze koppeling vinden wij vanuit Fontys OSO van belang, maar ook de overheid en het werkveld hebben deze wens. Voor ons als opleiding geeft dit ook de mogelijkheid te zien hoe de student zich in het werk ontwikkelt. Zie bijlage 1 voor een overzicht van activiteiten.

Op welke momenten wordt feedback gevraagd?

Gedurende het hele opleidingstraject wordt van de student geëist mondelinge feedback te vragen en te verkrijgen. Dit is feedback gericht op de voortgang en ontwikkeling van de student (ook wel formatieve feedback). Deze feedback kan de student aan u vragen, maar ook aan collega's waar nauw mee wordt samengewerkt of aan studiegenoten.

Tweemaal (voor éénjarige en voltijdstudenten éénmaal) wordt vanuit de opleiding schriftelijke feedback gevraagd: op het einde van het eerste jaar en bij het afronden van de opleiding (de

ijkmomenten). Dit gebeurt formeel, via de portal van Fontys OSO. Deze schriftelijke feedback wordt gegeven op de terugblik (van ongeveer 1.500 woorden) die de student schrijft. Dit wordt opgenomen in ons toetssysteem, inclusief de feedback die daarop gegeven is door de studie/onderzoeksbegeleider.

Waarop is de mondelinge feedback gericht?

De mondelinge feedback is vooral gericht op de acties/interventies die de student onderneemt vanuit modules, beroepsproducten en onderzoek in de praktijk. Ga ook na hoe de student de acties/interventies onderbouwt.

Vragen die je kunt stellen voor de mondelinge feedback

- Aan welke beroepsproducten denk je om te maken als toets?
- Wat moeten die opleveren voor jou en voor de school?
- Hoe ga je samenwerken met de doelgroep?
- Wat maakt dat je zo handelt/deze interventie pleegt? Op basis waarvan heb je dat bepaald?
- Wat heeft het jou opgeleverd?
- Wat heeft het de leerling/ouder/collega/ ... opgeleverd?
- Wat zou je een volgende keer anders willen doen? Waar baseer je dat op?
- Welke stap ga je nu zetten?
- Wat wordt het thema van je onderzoek?
- Hoe ga je je onderzoek opzetten en wat vraagt dat van de school?

Schriftelijke feedback aan het eind van het eerste en eind van het tweede jaar

In de terugblik per studiejaar beschrijft de student wat de ontwikkeling is geweest, ook de ontwikkeling vanuit de mondelinge feedback die de student verzameld heeft. Je geeft in schriftelijke feedback aan wat je vanuit de organisatie waar de student werkt (een leerwerkplek heeft) en vanuit de begeleiding die gegeven is, hebt gezien in het handelen/de interventies van de student en de onderbouwing daarvan. Maximaal 500 woorden kunnen hiervoor toereikend zijn.

Waar naar te kijken bij het geven van feedback?

Bij het geven van feedback zijn onderstaande prestatie-indicatoren (onderdeel van het competentieprofiel) leidend:

- 1A. Kan zelfsturend in complexe situaties met onvolledige beschikbaarheid van informatie en vanuit persoonlijke professionaliteit komen tot genuanceerde professionele keuzes in de eigen communicatie.
- 1B. Kan via het doorlopen van een professionele cyclus, vanuit een kritisch-reflectieve houding en onderzoekend vermogen, komen tot onderbouwde keuzes met betrekking tot de eigen communicatie, waarbij afgestemd wordt op belemmerende en bevorderende factoren bij alle betrokkenen. De onderbouwing is gebaseerd op relevante literatuur (nationaal en internationaal), een systematische analyse van de beroepspraktijk en een systematische reflectie op eigen ervaringen.
- 7A. Heeft een vanuit persoonlijke professionaliteit onderbouwde visie op 'educational needs' en toont aan hoe hij deze in de praktijk vormgeeft.
- 7B. Kan vanuit een kritisch-reflectieve houding en onderzoekend vermogen, komen tot onderbouwde keuzes met betrekking tot een visie op 'educational needs' en het vormgeven daarvan in de praktijk. De onderbouwing is gebaseerd op relevante literatuur (nationaal en internationaal), een systematische analyse van de beroepspraktijk en een systematische reflectie op eigen ervaringen.

Aandachtspunten voor de schriftelijke feedback naar aanleiding van de prestatie-indicatoren

- In hoeverre gaan de beschreven situaties over complexe situaties?
- Op welke wijze is gecommuniceerd met betrokkenen in die situatie?
- Op welke wijze is persoonlijke professionaliteit te zien in de communicatie?
- In hoeverre is rekening gehouden met de diversiteit van betrokkenen?
- In hoeverre is sprake van zelfsturing geweest?
- Welke leercyclus is doorlopen en hoe is dat gedaan?
- Op welke wijze is afgestemd op bevorderende en belemmerende factoren?
- Is de visie op 'educational needs' in de reflectie te lezen en wordt deze in de praktijk gezien?
- Is de visie op 'educational needs' onderbouwd/theoretisch gefundeerd?
- Is er planmatigheid in het handelen bij de ontwikkeling van sociaal emotionele competenties?
- Is de onderbouwing gebaseerd op relevante literatuur?
- Kan student planmatig een krachtige leeromgeving creëren?
- Kan student vanuit actieve participatie en partnership van leerlingen en andere betrokkenen de leeromgeving organiseren
- Kan student een actieve, onderbouwde bijdrage leveren aan een professionele leergemeenschap in relatie tot collega's gericht op onderwijsondersteuning en onderwijsontwikkeling
- Kan student een professionele cyclus vanuit een kritische-reflectieve houding en onderzoekend vermogen komen tot onderbouwde keuzes
- Kan student planmatig samenwerken met professionals en niet-professionals

Tips voor feedback in het algemeen

- Ik heb gezien dat je...
- Ik heb je horen vertellen dat..
- Ik heb ervaren dat...
- Bij de presentatie van...
- Je hebt van jezelf laten zien.

Bijlage 1 Ondersteunende afspraken en verwachtingen van de werkplekbegeleiding

- Zorgen voor vaste begeleidingsmomenten, waarin tijd gemaakt kan worden voor een begeleidend gesprek; voor voltijders wordt gedacht aan een uur per 14 dagen. Deeltijders maken hierover in goed overleg afspraken. Daarnaast kost het geven van feedback tijd. Reken op een totale tijdsinvestering van 20-30 uur per schooljaar.
- De begeleider ondersteunt, adviseert de student bij de invulling van opdrachten vanuit de opleiding zodat ze relevant zijn voor de leerwerkplek.
- De begeleider geeft de student feedback op de opdrachten van de opleiding. Als de begeleider de opdrachten op de werkplek niet kan waarnemen dan voorziet de student de begeleider van passend bewijsmateriaal (bijvoorbeeld video-opnames). De feedback van de begeleider is ontwikkelingsgericht, het betreft geen beoordeling (is dus formatief van aard en betreft geen summatieve toetsing).
- Werkbegeleider en student maken afspraken over deadlines voor aan- en inleveren.
- Voor voltijdstudenten en deeltijdstudenten zonder vast arbeidsrelatie gelden aanvullende begeleidingsvragen:
 - de student bij het opvangen van probleemleerlingen informeren over de benadering van bepaalde kinderen en over geldende afspraken;
 - de student wegwijs maken binnen de hele school en hem stimuleren contacten te leggen met collega's en ouders;
 - de student gelegenheid bieden om leerzame overlegmomenten bij te wonen;
 - de student benaderen als een nieuw teamlid dat een bijdrage wil leveren binnen de groep, maar tevens nog veel wil leren;
- Bij vragen over de opleiding of leerwerkplek kan de werkplekbegeleider in overleg met de student contact opnemen met de studie/onderzoeksbegeleider van de student.

Verwachtingen van de leerwerkplek voor de voltijdstudent

- De student moet gedurende een jaar twee dagen per week bij voorkeur aanwezig kunnen zijn op een opleidingsschool of academische opleidingsschool of een school voor SBO of S(V)O, gedurende de periode september-juli en zoals vastgelegd in de leerwerkplekovereenkomst.
- Indien de werkplekovereenkomst door de student of de school wordt opgezegd worden student en werkplek gevraagd dit te melden bij de opleiding.
- De student krijgt de mogelijkheid om wekelijks terugkerende taken en incidentele taken uit te voeren, die in verband staan met zijn/haar professioneel ontwikkelingsplan binnen de Master EN en ook de wensen van de school. Het werkplekleren van de voltijdstudent onderscheidt zich van de stage van een vierdejaars pabostudent. In overleg met de student kan hij/zij een groep overnemen of betaald invalwerk verrichten, het betreft immers een volledig bevoegde leerkracht. Het is de bedoeling dat dit in evenwicht blijft met de taken die uitgevoerd moeten worden in verband met de studie.

Verwachtingen van de leerwerkplek voor de deeltijdstudent

- De deeltijd student werkzaam in het onderwijs kan zijn eigen arbeidsplaats gebruiken als leerwerkplek wanneer de schoolorganisatie hem in de gelegenheid stelt om de opleidingsopdrachten uit te voeren. Studenten zonder onderwijsbevoegdheid dienen eveneens in staat te zijn om opdrachten gelieerd aan het onderwijs vorm te geven. Ben je niet werkzaam in het onderwijs dan dien je als deeltijder minimaal een dag per week voor werkplekleren te reserveren. Hiervoor gelden dezelfde condities als voor de voltijder. Bij twijfel neem je contact op met de examencommissie die over een afwijkende praktijk (context) kan adviseren over geschiktheid voor de opleiding.
- De periode waarop je beroep moet kunnen doen op een geschikte leerwerkplek betreft september tot juli voor beide opleidingsjaren indien je de opleiding in twee jaar doet. Voor studenten zonder vaste aanstelling geldt dat ze ongeacht betaald of onbetaald werk altijd een dag per week op de werkplek werkzaam zijn en opdrachten kunnen

- uitvoeren.
- Indien de werkplekovereenkomst door de student of de school wordt opgezegd worden student en werkplek gevraagd dit te melden bij de opleiding.
- De deeltijdstudent zonder onderwijsbevoegdheid, werkzaam in de sociaal-pedagogische sector kan zijn arbeidsplaats inzetten voor de opleiding mits er samenwerking mogelijk is met het educatieve werkveld waardoor de educatieve aard van de opdrachten en PGO te realiseren is. Leg de inzet van je werksituatie voor aan de examencommissie. Zij kunnen adviseren tot een aanvullende dag leerwerkplekleren.

Verwachtingen van de leerwerkplek algemeen

- De student heeft op de werkplek één vaste werkplekbegeleider met -bij voorkeur- een masteropleiding. De rol of functie van de begeleider binnen het eigen instituut is niet relevant. Indien er geen begeleider met masteropleiding op de school aanwezig is, mag de begeleiding ook vanuit het samenwerkingsverband of het bestuur georganiseerd worden.
- De werkplekbegeleider is bereid om een startbijeenkomst bij te wonen op de opleidingslocatie. De opleiding organiseert deze bijeenkomst.
- De taken die uitgevoerd worden i.v.m. de studie kunnen op de gehele groep gericht zijn maar ook op subgroepen of op individuele kinderen. Ook kunnen activiteiten op schoolniveau worden gekozen. Denk hierbij aan deelname werkgroepen of taken uitvoeren in de ondersteuningsstructuur van de school.
- De student moet zich kunnen oriënteren op de gang van zaken op de gehele school en moet de gelegenheid krijgen om procedures te volgen, met name procedures die op ondersteuning gericht zijn. Inzage, zo nodig onder toezicht, in leerlinggegevens is hierbij in voorkomende gevallen noodzakelijk.
- De student moet de gelegenheid krijgen contacten met ouders te onderhouden door bijvoorbeeld het bijwonen en/of zelfstandig voeren van oudergesprekken.
- De student moet de gelegenheid krijgen de ontwikkeling van kinderen te volgen en hieraan een bijdrage te leveren. Het bijwonen van leerlingbesprekingen kan dus nodig zijn.
- De student moet in de gelegenheid zijn de verwerkingsactiviteiten die gekoppeld zijn aan verschillende modules uit te voeren. De opdrachten zijn open geformuleerd waardoor ze ingevuld kunnen worden, rekening houdend met de context van de werkplek. Bij de opdrachten gaat het om toepassing: interventies in de praktijk van het lesgeven, interventies gericht op de schoolorganisatie (meso-niveau) of interventies gericht op de ketenpartners. Daarbij gaat het om het overdenken en uitproberen van nieuwe perspectieven van de student en de reflectie daarop. De werkplekbegeleider denkt mee en ondersteunt mogelijke toepassingen en stelt zich op als critical friend. D.w.z. dat hij de student feedback geeft op zijn handelen en handelingsresultaten.
- Een verwerkingsactiviteit kan ook bestaan uit het analyseren van pedagogisch-didactische interventies of leraar-leerling interacties aan de hand van videobeelden. Dat betekent dat de student in de gelegenheid moet zijn video-opnames te maken die gebruikt worden als leermiddel in bijeenkomsten van de opleiding of bij toetsing.
- De student wordt in de gelegenheid gesteld om te participeren als teamlid.
- De student moet in de eerste of tweede week van zijn studie een gesprek voeren met zijn begeleider. Het doel is een (voorlopig) plan van aanpak voor het werkplekleren dat in onderling overleg kan worden opgesteld.
- De werkplekbegeleider geeft feedback op de opdrachten die de student bij elke module maakt. Het gaat om feedback op de concrete interventies die de student in de praktijk heeft uitgevoerd en de betekenis daarvan voor de beroepspraktijk. De student verwerkt de formatieve feedback in de toets en laat daarmee zien op welke wijze hij de ontwikkelingsgerichte feedback van de werkplekbegeleider heeft benut.
- De werkplekbegeleider is voor de student dé gesprekspartner op de school waar het gaat om zijn praktijkgericht onderzoek. De student kiest op basis van zijn interesses, aansluitend bij het gekozen domein van de master EN (Leren, Gedrag, Begeleiden) in

overleg met de werkplekbegeleider voor een van de thema's van praktijkgericht onderzoek en benut de input van de werkplekbegeleider zodat zijn/haar praktijkgericht onderzoek relevant is voor de werkplek en afgestemd wordt op de context van de school. De onderzoeksbegeleiding zelf vindt plaats door de opleiding. De werkplekbegeleider geeft feedback op het praktijkgericht onderzoek. Het betreft feedback op:

- De praktijkrelevantie van de onderzoeksvraag.
- De bruikbaarheid van de onderzoeksresultaten voor de praktijk.
- De manier waarop het onderzoek op ethisch verantwoorde wijze binnen de werksituatie is uitgevoerd met collega's, leerlingen en schoolorganisatie.
- Het realiseren van commitment en de communicatie over het praktijkgericht onderzoek binnen de school.

Bijlage 2 Aandachtspunten voor de student die een leerwerkplek zoekt

Mogelijke bespreekpunten voor de sollicitatie naar een leerwerkplek

- Stel jezelf voor, vertel over je achtergrond en onderwijservaring.
- Verstrek de informatie over werkplekleren en vertel kort iets over de opleiding die je gaat volgen, licht belangrijke punten mondeling toe: zoals je aanwezigheid, eisen gesteld aan en taak van de begeleider, je werkzaamheden op de school.
- Vraag de leidinggevende iets te vertellen over de school: wat is kenmerkend.
- Bespreek wie de begeleider zou kunnen zijn.
- Vraag welke mogelijkheden de school jou eventueel biedt voor werkplekleren
- Geef aan wat je zelf als wensen hebt.

Wat mag de school van de master EN student verwachten?

- De meeste studenten zijn afgestudeerd aan de pabo/lerarenopleiding en zijn dus bevoegde, startbekwame leraren. Een enkele student heeft een bachelor in een voor het onderwijs relevante sector.
- Niet elke student heeft in zijn pabo-opleiding kennis gemaakt met het speciaal onderwijs.
- De student heeft enerzijds een actieve houding: zoekt contacten, neemt initiatieven, oriënteert zich op de gehele school; anderzijds weet zij zich aan te passen aan de organisatie en profiteert van de aangeboden begeleiding en aanwezige kennis en ervaring.
- De student stelt zich op als teamlid.
- De student bewaakt zijn eigen studievoortgang: maakt in overleg met de begeleider een planning van zijn activiteiten en zorgt dat hij genoeg tijd heeft voor het uitvoeren van opdrachten vanuit de opleiding.
- De student is conform afspraak aanwezig op de school.
- De student voert een praktijkgericht onderzoek (PGO) uit en zal hierover in een vroeg stadium in gesprek gaan met de begeleider en eventueel schoolleiding of bestuur. Het PGO sluit aan bij het domein waarin de student afstudeert.

Verantwoordelijkheid voor de student

- Je bent zelf verantwoordelijk voor het monitoren van je leerkansen op de werkplek. Indien je hierover vragen hebt is het belangrijk die te bespreken met je studiegroep/critical friends of met je studie/onderzoeksbegeleider en werkplekbegeleider.
- Indien je leerwerkplek niet tegemoet komt aan de geformuleerde verwachtingen bespreek je dat eerst met je werkplekbegeleider. Leidt dat niet tot een oplossing dan vraag je ondersteuning van je studie/onderzoeksbegeleider. In het uiterste geval wordt de werkplekovereenkomst ontbonden.

Voor voltijders en deeltijders zonder vaste arbeidsrelatie

Master EN studenten zijn beschikbaar voor vervanging, echter:

- Vervanging moet correct geregeld worden; de student wordt uitbetaald.
- Vervanging is voor de student niet verplicht en dient geregeld te worden in goed overleg met de student; er mag geen sprake zijn van druk vanuit de school. Het is wenselijk afspraken over vervanging bij aanvang van het werkplekleren te maken.
- Vervanging mag niet ten koste gaan van de tijd die de opleiding vraagt, de student moet daarin zijn eigen belang goed bewaken.
- Naast deze opdrachten maken school en voltijdstudent in onderling overleg afspraken over de activiteiten die voor de school worden uitgevoerd.

Bijlage 3 Leerwerkplekovereenkomst zonder arbeidsovereenkomst Fontys OSO

Partijen,

Naam Hogeschool	Fontys Hogescholen
	Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg
Adres	Postbus 90900
	5000 GA Tilburg
Telefoon	08850 - 77133
E-mail	oso@fontys.nl
Naam studiebegeleider	
Telefoon	
E-mail	

ressortierend onder het bevoegd gezag van de Stichting Fontys, vertegenwoordigd door de directeur Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg, hierna te noemen de opleiding en

Naam leerwerkplek biedende organisatie	
Adres	
	
Telefoon	
E-mail	
Naam leerwerkplekbegeleider	
Telefoon	
E-mail	
vertegenwoordigd door (naam directeur)	

hierna te noemen de leerwerkplekbiedende organisatie en

Familienaam	
Voornaam	
Geboortedatum	
Geboorteplaats	
Nationaliteit	
Is verblijfsvergunning vereist?	Ja/Nee* Vereist voor internationale student
Kopie paspoort/identiteitskaart toegevoegd?	Ja/Nee* Voor alle studenten verplicht
Telefoon	
E-mail	
Adres	
	
Telefoon	
Studentnummer	

Ingeschreven als student bij de opleiding Master Educational Needs voltijd/deeltijd*

hierna te noemen de student.

*doorhalen wat niet van toepassing is

Overwegende dat partijen wensen samen te werken op het gebied van leren in het kader van de beroepspraktijkvorming, behorende tot het curriculum van de opleiding, komen het volgende overeen:

Artikel 1. Leerdoelen en taken tijdens leerwerkplek

1. Het doel van deze leerwerkplek is om de student ervaring te laten opdoen met de praktische toepassing van theoretische kennis die hij of zij reeds heeft verworven en het verwerven van nieuwe kennis en vaardigheden.
2. De leerwerkplekbiedende organisatie en de opleiding zorgen ervoor dat de student taken en verantwoordelijkheden krijgt opgedragen overeenkomstig het competentieniveau van de student en de onderwijsdoelstellingen van de leerwerkplekperiode. Deze overeenkomst is derhalve geen arbeidsovereenkomst.
3. De student werkt gedurende de leerwerkplekperiode aan de praktijkopdrachten, en praktijkgericht onderzoek die passen bij de opleiding. De leerwerkplekbiedende organisatie biedt de student de gelegenheid ervaring op te doen en activiteiten uit te voeren binnen de verschillende beroepscontexten (Leerlingen, Collega's, School, Omgeving)
4. De student krijgt de volgende taken

Artikel 2. Begeleiding

1. Door de leerwerkplekbiedende organisatie wordt de student begeleid door een werkplekbegeleider met -bij voorkeur- een masteropleiding.
2. Namens de opleiding is studiebegeleider of lesplaatscoördinator eerst aanspreekbare persoon voor vragen die te maken hebben met de leerwerkplek.
3. De student onderhoudt contact met zowel de opleiding als met de leerwerkplekbiedende organisatie.

Artikel 3. Leerwerkplekafspraken

1. De activiteiten op de leerwerkplek vinden plaats op de volgende dagdelen:
.....
(Voor voltijdstudenten geldt: 4 dagdelen per week, voor deeltijdstudenten; minimaal 2 dagdelen per week)
2. De leerwerkplekactiviteiten vinden plaats in de periode van:
..... tot
met uitzondering van de dag(del)en dat er in de leerwerkplekbiedende organisatie niet gewerkt wordt.
3. Indien door onvoorziene omstandigheden deze periode niet kan worden gerealiseerd, dan wordt in overleg tussen partijen een andere c.q. een aanvullende periode overeengekomen.
4. Het dagelijkse werkschema van de leerwerkplekbiedende organisatie is van toepassing op de student.
Het minimale aantal uren per week op de leerwerkplek zal zijn:
5. De student heeft recht op het aantal vakantiedagen naar rato van de periode dat hij op de leerwerkplek is. De student vraagt zijn vakantiedagen vooraf aan volgens de bij de leerwerkplekbiedende organisatie geldende regels.
6. De student zal niet aanwezig zijn bij de leerwerkplekbiedende organisatie op
7. De leerwerkplekvergoeding voor de student bedraagt
voor de gehele leerwerkperiode bruto per maand/per week
8. De onkostenvergoeding voor de student bedraagt bruto per maand/per week
9. De reiskostenvergoeding voor de student bedraagt bruto per maand/per week

Artikel 4. Verplichtingen opleiding

De opleiding draagt zorg voor de benodigde informatie en begeleiding van de student voor het uitvoeren van opdrachten op de leerwerkplek.

Artikel 5. Verplichtingen leerwerkplekbiedende organisatie

De leerwerkplekbiedende organisatie draagt (er) zorg voor:

- de voor de student noodzakelijke faciliteiten om zijn/haar taken uit te voeren en de gestelde doelstellingen (praktijkopdrachten en praktijkgericht onderzoek) te bereiken, waarbij, indien van toepassing, wordt voldaan aan de geldende arbowetgeving. Hierbij geldt ook het -binnen de school geldende kaders- ruimte bieden voor het maken van beeldopnamen ten behoeve van de studie en het inzage geven in leerlingdossiers.
- de student te voorzien van de binnen de organisatie geldende regelingen die voor de student van toepassing zijn;
- de dagelijkse begeleiding van de student;
- dat de opleiding toegang heeft tot de leerwerkplekbiedende organisatie om de student eventueel te kunnen bezoeken;
- dat, indien getwijfeld wordt aan het functioneren van de student, de leerwerkplekbegeleider tijdig contact opneemt met de opleiding;
- dat de student de ruimte gegeven wordt binnen de leerwerkplekovereenkomst te voldoen aan de mogelijkheid om verplicht onderwijs te volgen en tentamens en/of toetsen af te leggen, aanwezig te zijn op door Fontys of door de opleiding georganiseerde activiteiten, die al dan niet direct met het onderwijs verbonden zijn, waarbij de opleiding er waar mogelijk rekening mee houdt dat de student zo veel mogelijk zijn verplichtingen uit de leerwerkplekovereenkomst kan nakomen.
- dat voldaan wordt aan de eisen die wettelijk gesteld worden in het kader van onder meer de sociale wetgeving en loonbelasting;
- dat voor de student regelingen van toepassing zijn betreffende privacy en de ongewenste omgangsvormen die vergelijkbaar zijn met de regelingen van de Stichting Fontys. Blijkt dat in voorkomende gevallen niet mogelijk, dan verklaart de leerwerkplekbiedende organisatie zich op voorhand akkoord met toepassing van de binnen de Stichting Fontys gehanteerde regelingen. De leerwerkplekbiedende organisatie verklaart van de inhoud van de Fontys regelingen kennis te hebben genomen;
- de opleiding en de student te vrijwaren voor door de student toegebrachte schade in het kader van de beroepsaansprakelijkheid en /of het bedrijfsrisico (zogenaamde vermogensschade), gevolgschade e.d.

Artikel 6. Verplichtingen student

1. De student is verplicht de overeengekomen taken in het kader van de leerwerkplek zorgvuldig uit te voeren en daarbij de gedragsregels, aanwijzingen en voorschriften van de leerwerkplekbiedende organisatie te volgen en overigens elke onveilige handeling te vermijden.
2. De student zal de binnen de leerwerkplekbiedende organisatie geldende regelingen waarover hij geïnformeerd is in acht nemen.
3. De student is verplicht zorgvuldigheid in acht te nemen voor alle zaken, materialen en dergelijke, welke de leerwerkplekbiedende organisatie hem in het kader van de leerwerkplek beschikbaar stelt of toevertrouwt.
4. In geval van verzuim of het voornemen daartoe is de student verplicht de leerwerkplekbiedende organisatie daarvan op de hoogte te stellen of te doen stellen.

Artikel 7. Geheimhouding

Partijen zijn zowel tijdens als na afloop van de overeenkomst wederkerig tot geheimhouding verplicht van al hetgeen waarvan zij uit hoofde van de overeenkomst kennis (hebben kunnen) nemen en / of waarvan het vertrouwelijke karakter evident is.

Artikel 8. Sociale bescherming/verzekering

1. De leerwerkplekbiedende organisatie zal de student beschermen tegen elke vorm van intimidatie of discriminatie op de werkplek. Het beginsel van gelijke rechten zal altijd

- voorrang hebben.
2. Conform Nederlands recht (artikel 7:658 lid 4 BW) is de leerwerkplekbiedende organisatie aansprakelijk voor letsel of schade welke de student mocht lijden tijdens de leerwerkplek.
 3. De opleiding zal erop toezien dat voor al haar studenten, die leerwerkplek lopen, de volgende verzekeringen zijn afgesloten:
 - een ongevallenverzekering;
 - een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering.De student is secundair gedekt via de Aansprakelijkheidsverzekering Bedrijven van Fontys, dat wil zeggen:
 - in eerste instantie is de leerwerkplekbiedende organisatie op grond van artikel 6:170 BW aansprakelijk voor ondergeschikten, in casu ook voor de student;
 - geeft de Aansprakelijkheidsverzekering Bedrijven van de leerwerkplekbiedende organisatie geen of onvoldoende dekking, dan dient de student eerst zijn eigen Aansprakelijkheidsverzekering Particulieren aan te spreken;Wanneer in beide voormelde acties geen dekking te vinden is dan geldt binnen de verzekeringsvoorwaarden de Aansprakelijkheidsverzekering Bedrijven van Fontys als vangnet voor acties van derden inzake de wettelijke aansprakelijkheid, waarbij onder meer schades met en aan (motor)voertuigen zijn uitgesloten.
 4. De student is verplicht een Aansprakelijkheidsverzekering Particulieren af te sluiten.

Artikel 9. Ziekte en bijzondere omstandigheden

Wanneer de student gedurende de leerwerkplek door ziekte en/of andere omstandigheden, ter beoordeling van de opleiding, niet aan zijn verplichtingen heeft kunnen voldoen, dient in overleg tussen de leerwerkplekbiedende organisatie, de student en de opleiding te worden bepaald hoe de student alsnog aan de leerwerkplekdoelstelling(en) kan voldoen.

Artikel 10. Intellectuele eigendom

De auteursrechten met betrekking tot de bereikte resultaten berusten bij de student en Fontys, zo lang de student bij Fontys is ingeschreven, tenzij uitdrukkelijk anders is bepaald. Gedurende die periode mogen zowel Fontys als de student de werken alleen publiceren, tentoonstellen of opvoeren met wederzijdse goedkeuring. Eventuele substantiële netto-opbrengsten worden gelijk verdeeld over de student en Fontys. Vanaf het moment dat de student niet meer bij Fontys staat ingeschreven komen de auteursrechten geheel aan de student toe. In voorkomende gevallen mag Fontys het werk echter zonder vergoeding voor onderwijsdoeleinden en voor public relationsdoeleinden gebruiken.

Indien de werkzaamheden van de student plaatsvinden in het kader van contractactiviteiten van Fontys blijft de intellectuele eigendom zowel tijdens de opleiding als na het verlaten van de opleiding eigendom van Fontys, behoudens indien uitdrukkelijk andere afspraken zijn gemaakt.

Voor octrooi geldt een afwijkende regeling. Op grond van wetgeving komen octrooirechten toe aan de leerwerkplekbiedende organisatie. Voor de vestiging van een octrooi is de student verplicht medewerking te verlenen. Afhankelijk van de inbreng van de student zal de leerwerkplekbiedende organisatie de student een redelijke vergoeding verstrekken.

Artikel 11. Geschillen

De student zal de leerwerkplekbegeleider als eerste benaderen in geval van een geschil. Indien het geschil niet minnelijk kan worden opgelost tussen de leerwerkplekbegeleider en de student dan zal het worden voorgelegd aan de opleidingscoördinator/ studiebegeleider teneinde te trachten een voor alle partijen aanvaardbare oplossing te vinden. Voor klachten wat betreft de opleiding geldt de algemene klachtenregeling van Fontys OSO.

Artikel 12. Einde en beëindiging van de leerwerkplekovereenkomst

1. De overeenkomst eindigt:
 - a. na de periode als bedoeld in artikel 3, met inbegrip van eventuele overeengekomen aanvullingen;

- b. wanneer de student zijn hoedanigheid van student aan de opleiding verliest;
 - c. wanneer alle partijen instemmen met beëindiging van de leerwerkplekovereenkomst;
 - d. wanneer de student overlijdt;
 - e. bij faillissement, surseance van betaling of ontbinding van de leerwerkplekbiedende organisatie.
2. De leerwerkplekbiedende organisatie kan deze overeenkomst beëindigen, gehoord de student en de vertegenwoordiger van de opleiding door schriftelijke aanzegging aan de opleiding wanneer de leerwerkplekbiedende organisatie vaststelt dat de student de uit deze overeenkomst voortvloeiende verplichtingen niet of op onvoldoende wijze nakomt, dan wel dat zich zodanige omstandigheden voordoen dan van de leerwerkplekbiedende organisatie redelijkerwijs niet kan worden gevraagd de leerwerkplek voort te zetten.
 3. De opleiding kan deze overeenkomst beëindigen, gehoord de vertegenwoordiger van de opleiding, de student en de leerwerkplekbegeleider, wanneer de opleiding vaststelt dat de leerwerkplek niet voldoet aan de onderwijsdoelstellingen en/of de taken neergelegd in deze overeenkomst, dan wel dat de leerwerkplekbiedende organisatie de uit deze overeenkomst voortvloeiende verplichtingen niet of op onvoldoende wijze nakomt, dan wel dat zich zodanige omstandigheden voordoen dat van de student redelijkerwijs niet kan worden gevraagd de leerwerkplek voort te zetten. De opleiding stelt de leerwerkplekbegeleider op de hoogte van elke vorm van beëindiging van de leerwerkplek.

Artikel 13. Algemene bepalingen

1. Afwijking van de artikelen van deze overeenkomst is slechts mogelijk bij nadere schriftelijke overeenkomst tussen de vertegenwoordiger van de opleiding, de student en de leerwerkplekbegeleider.
2. Deze overeenkomst wordt beheerst door Nederlands recht.
3. Geen van de partijen kan zich beroepen op de titels van de artikelen. Deze zijn slechts opgenomen voor de leesbaarheid.

Ondertekening

De ondergetekenden bevestigen de juistheid van alle bepalingen in deze overeenkomst en gaan akkoord met alle uitgangspunten en artikelen erin.

Namens het bevoegd gezag van de leerwerkplekbiedende organisatie:
{Naam, functie, handtekening, datum}

Namens het bevoegd gezag van de opleiding:
{Naam, functie, handtekening, datum}

De werkplekbegeleider van de leerwerkplekbiedende organisatie:
{Naam, functie, handtekening, datum}

De student:
{Handtekening, plaats en datum}

Bijlage 4 Leerwerkplekovereenkomst met arbeidsovereenkomst Fontys OSO

Naam school	
Adres	
Telefoon	
Naam (masteropgeleide) werkplekbegeleider	
E-mail (werkplekbegeleider)	
Naam directeur	
E-mail (directeur)	

Verklaart dat (naam student)

Geboortenaam (meisjesnaam)	
Voornaam	
Geboortedatum	
Geboorteplaats	
E-mail	

Werkzaam is bij bovengenoemde school

Taakomvang Aan te geven in aantal dagdelen of in klokuren	
Taakomschrijving (Hoofdtak)	

Ondergetekenden verklaren dat de genoemde collega de gelegenheid krijgt om de voor de studie noodzakelijke opdrachten uit te voeren en dat er een werkplekbegeleider wordt gekozen conform het handboek werkplekleren.

Handtekening Directeur

Handtekening Werkplekbegeleider

Handtekening opleiding

Handtekening Student

Bronnen

Kelchtermans, G. Vanassche, E. en Deketelaere, A. (2014). *Lerarenopleiders Onderzoeken hun Eigen Praktijk*. Garant: Antwerpen.

Keijzer, de H., Drissen, E. en Smulders, F. (2013). *Op weg naar een duurzame relatie en effectief partnerschap met het werkveld. Beleidsadvies Versterking Relatie met het Werkveld*. Fontys OSO: Tilburg

Swet, J. van & Huijgevoort, H. van (2012). De triade en de reflectief onderzoekende houding in de Master SEN. In J. van Swet & A. Bakx (red.), *Praktijkgericht onderzoek in de lerarenopleidingen: inspireren en samen kennis delen*. (pp. 21-26). Eindhoven: Fontys Hogescholen.

Huijgevoort, H. Laros, P. en Diemel, K. (2015) *Visie op opleiden*. Fontys OSO: Tilburg